

Број судија у Грађанском одељењу Апелационог суда у Новом Саду скоро је двоструко већи него у Кривичном, код приближно истог броја предмета. Можда је то било и рационално на почетку рада Апелације, али очигледно је да више није. Сигурно је да треба повећати број судија у кривичној материји, најављује нови в. ф. председника Апелационог суда у Новом Саду Новица Пековић.

Новосадски судови увек су били међу водећим у земљи, да ли та оцена стоји и данас?

- То је комплексно питање и зато одговор није једноставан. Судије неког суда могу бити успешне -ефикасне и ажурне, али да истовремено судови то нису. То може бити због недовољног броја судија предвиђених систематизацијом, али и због пропуста у руковођењу. Ево примера. У прошлој години судије у Кривичном одељењу Апелационог суда у Новом Саду у односу на остала три апелациона суда имају највише просечно месечно решених предмета у класичној жалбеној материји, али истовремено су резултати тог Одељења на нивоу Суда и уопште врло неповољни. Велики је број старих предмета остао у раду, а велики је број предмета и појединачно по судији у раду. Истовремено, Грађанско одељење Апелационог суда у Новом Саду је веома успешно и на нивоу суда и уопште у укупној ажурности.

Да ли сте имали довољно времена да се упознате са радом судија новосадског Апелационог суда и какво стање сте затекли?

- Морам рећи да ту не може бити никаквих изненађења. Рад свих судова у Србији је транспарентан и подложен контроли јавности. На пример, на подручју Апелационог суда у Новом Саду за последње три године било је 553 притужби, од тога је као основано оцењено 60. О томе се за сваку појединачну притужбу и исход по истој обавештава и Врховни касациони суд и Министарство правде. У Апелационом суду сам наишао на коректан пријем, мој претходник Слободан Надрљански је изразио задовољство мојим доласком. Очекујем помоћ од њега и зато са га одредио за заменика, као и судију Јелицу Керкез Бојанић, која је била заменик и раније.

Грађанима, у најмању руку, фрапантно звучи податак да судски поступци у Србији просечно трају 9,6 година.

- Тај просек је резултат рада и судова са подручја Апелационог суда у Новом Саду. Сложићемо се да то није решавање предмета у разумном року и указује да се ради о недовољном броју судија. С друге стране морамо радити и боље и квалитетније, али и обезбедити и материјалне и смештајне услове за рад судова. Осим тога, грађани у Србији нису задовољни радом судова а и Европска унија тражи такав судски рад који ће бити заснован на владавини права. Зато морамо учинити много тога у правосуђу да бисмо трасирали пут ка ЕУ. Тек кад то остваримо, моћи ћемо да кажемо да смо успешни.

Врховни савет судства управо објавио критеријуме за вредновање рада судија. Да ли ће то подићи квалитет рада и ажурност?

- То је као да ме питате - сада имамо критеријуме за избор тенисера у репрезентацију Србије, да ли ће то подићи њен квалитет? Па неће, ако не игра Новак Ђоковић. То значи да се квалитетан судија ствара свакодневним и упорним радом, а не критеријумима. Критеријуми за вредновање рада судија треба само да омогуће да се препознају најбоље судије. Треба изнаћи начине за стварање квалитетних судија. Ту се отварају многе могућности и то мора бити трајан процес.

Да ли је одредба по којој Комисија за вредновање рада ВСС разговара са судијом и о томе прави записник у супротности са начелом да су судије независне у свом раду?

- Тиме се, верујем, у Нацрту ових мерила хтело да се судији омогући да буде упознат са чињеницама и околностима које ће послужити као основа за вредновање његовог рада. С друге стране може бити спорно за странке ко ће им судити. Неће им бити свеједно да ли у њиховом предмету поступа судија који се мање истиче од неког другог.

Колико нас је уназила реформа правосуђа у организационом смислу?

- Много. Не знам ко је смео да се усуди да овако експериментише. То сигурно није урадило правосуђе. Устав је само променио назив

дотадашњег Врховног суда Србије у Врховни касациони суд и тиме створио основу да се приступи преиспитивању кадровских решења у дотадашњем ВСС. Међутим, циљ свих циљева у такозваној реформи правосуђа био је стварање покорног и зависног судства. Брана томе су била постојећа законска и уставна решења о сталности судијске функције. Зато се приступило промени назива дотадашњих судова, само да би се створио привид да су у питању нови судови, а да су стари укинута. То је отворило пут избору „својих“ судија. Према томе, реформа у организационом смислу је изнуђена последица и изведена је преко ноћи у једном кабинету извршне власти. А затим су свом снагом покушали да изведу приватизацију судства кроз персоналне реформе. На срећу то је спречено уз помоћ ЕУ, али су катастрофалне последице по буџет Србије и владавину права остале.

Зашто сте се нашли у немилости врха правосуђа и зашто сте остали без посла пре три године?

- Нисам ја био у немилости врха правосуђа, јер су моје разрешене колеге из тадашњег Кривичног одељења ВСС и ја били на врху правосуђа по свему. Наша супериорност у примени права засметала је тадашњим лидерима у извршној власти и одлука о нашем разрешењу је донета је опет у једном кабинету изван правосуђа, а са тим су најбоље упознати чланови првог састава Високог савета судства. Ми смо били у већу за ратне злочине у ВСС и сви смо разрешени. Амбасадор једне моћне земље са запада је слао телеграме са извештајем да је забринут што ВСС често укида пресуде за ратне злочине, а тужилац за ратне злочине даје изјаву за медије да је бивши ВСС био седиште "антихашког лобија". Мислим да је тај тужилац после пресуде Хашког трибунала у случају Готовина променио мишљење.

Ако су то били узроци, шта је био повод за Ваше разрешење?

- Биле су то гнусне лажи, а леже у томе што сам од свог сада покојног пријатеља Јована Станковића одређен као његов тестаментални наследник. Он је у тестаменту навео мотиве за тај чин, који немају никакве везе са вршењем моје судијске функције. Тај тестамент је прошао судску процедуру и остао је на снази. Поштују га и законски наследници, али оставиочеву вољу није

поштовао први сазив ВСС, по налогу својих ментора. Указивао сам да Устав јемчи право на наслеђивање када је све у складу са законом и да је то тако у мом случају. Осим тога, како може да буде разлог за разрешење то што вршите право које вам гарантује Устав, а то је да сам се прихватио наслеђивања. У томе је мој пропуст по ВСС, јер им је све то симптоматично, а да нису претходно утврдили у чему сам то ја погрешно и да ли је то разлог за разрешење и по ком пропису.

Јавности је ипак, такође у вези са вашим разрешењем, више познат догађај са председником Хашког трибунала Патриком Робинсоном, кога сте, пошто је са Јамајике, на једном пријему у шали питали колико трчи на сто метара?

- Да. Сматрали су да сам увредио судију Робинсона, што је такође обична лаж. Упознао сам самог Робинсона са тим детаљима, а он ми је одговорио да је то заиста неистина. Такође, уверио ме да немам разлога да му се за било шта извињавам, поготово што је у Београду уживао у беспрекорном гостопримству. У писму је чак изнео и детаље са заједничке пловидбе Дунавом. Осим тога, верујем да је Робинсон обавестио надлежне о правосудној реформи у Србији, што је сигурно имало утицаја на формирање става тела у ЕУ. На крају, чак је и нови сазив ВСС уочава ову глупост за наводном увредом судије Робинсона и усвојио мој приговор.

Да ли је у поступку реизбора судија пре три године ВСС користио податке безбедносних агенција?

- Па, они сами су рекли да јесу. Чак је то и констатовано на једном од записника ДВТ. Тај записник је доступан јавности. И тадашња министарка је о томе говорила, као и Ната Месаровић, додуше ова потоња у приватним разговорима.

Да ли врх правосуђа дели мишљење грађана о високом степену корупције?

- Врх правосуђа не само да дели то мишљење него је и сад, а биће и увек, носилац борбе против корупције. Судовима је то и Уставом и законом утврђена надлежност. Без успешног правосуђа нема успешне борбе против корупције. Цео свој радни век сам провео у судници и у борби са сваким обликом криминала, такође и многе моје колеге, које су и сада у врху правосуђа. Наше каријере су чисте

и бистре. Па да није тако, вероватно би ВСС нашао неке друге, мање глупе разлоге за наша разрешења, од оних наведених.

Да ли су новосадски судови спремни да прате најављену борбу против корупције и криминала уопште?

- На подручју Апелационог суда у Новом Саду велика већина судија је стручна и квалитетна. Судски поступак је тако уређен да нема простора за арбитрарност и самовољу у пресуђивању а да од тога нема заштите. У једном кривичном поступку од почетка па до његовог краја учествује најмање 12 судија у различитим инстанцама. Тешко је све њих удаљити од истине а да не буде то примећено. Оптимиста сам јер код извршне власти постоји та одлучност да се са борбом против корупције иде до нулте толеранције. Судови ће у томе бити на висини задатка.

Да ли Вам смета што ћете бити вршилац функције председника Апелационог суда и кад ће српски судови коначно добити председнике?

Не. Ја не видим функцију председника тако. Он би морао у свом суду да буде први међу једнакима и да га бирају судије тог суда, као што то чини Уставни суд. Овако, тој функцији дајемо призив политичке јер га бира Скупштина Републике Србије. На тај начин председник суда постаје нека врста везе између извршне и судске власти. Државна корупција у виду награђивања функцијама може да буде једнако погубна као и она друга. То треба спречити. Ову функцију могу да напустим кад год хоћу и у томе је моја снага наспрам оног в. ф. и извршне власти. Јер, како једном неко рече: "Од сваке партије дража ми је истина". Истина је у мојој каријери била моје најјаче обезбеђење и најдража партија. Ипак одговорићу вам и на последње питање - очекује се да до краја године буде окончан избор председника судова у Србији.